

Foto: Nora Lorek

Vinterstädning på västkusten

Test av städning under strängare väderleksförhållanden

Författare: Florina Lachmann, Cilla Eklund, Ingela Holgersson
Annika Thomson, Ingela Sörqvist, Tomas Eriksson, Mattias Wu

Slutrapport Västkuststiftelsen 2020
Vinterstädning på västkusten

Projektet finansierades av
Naturvårdsverket

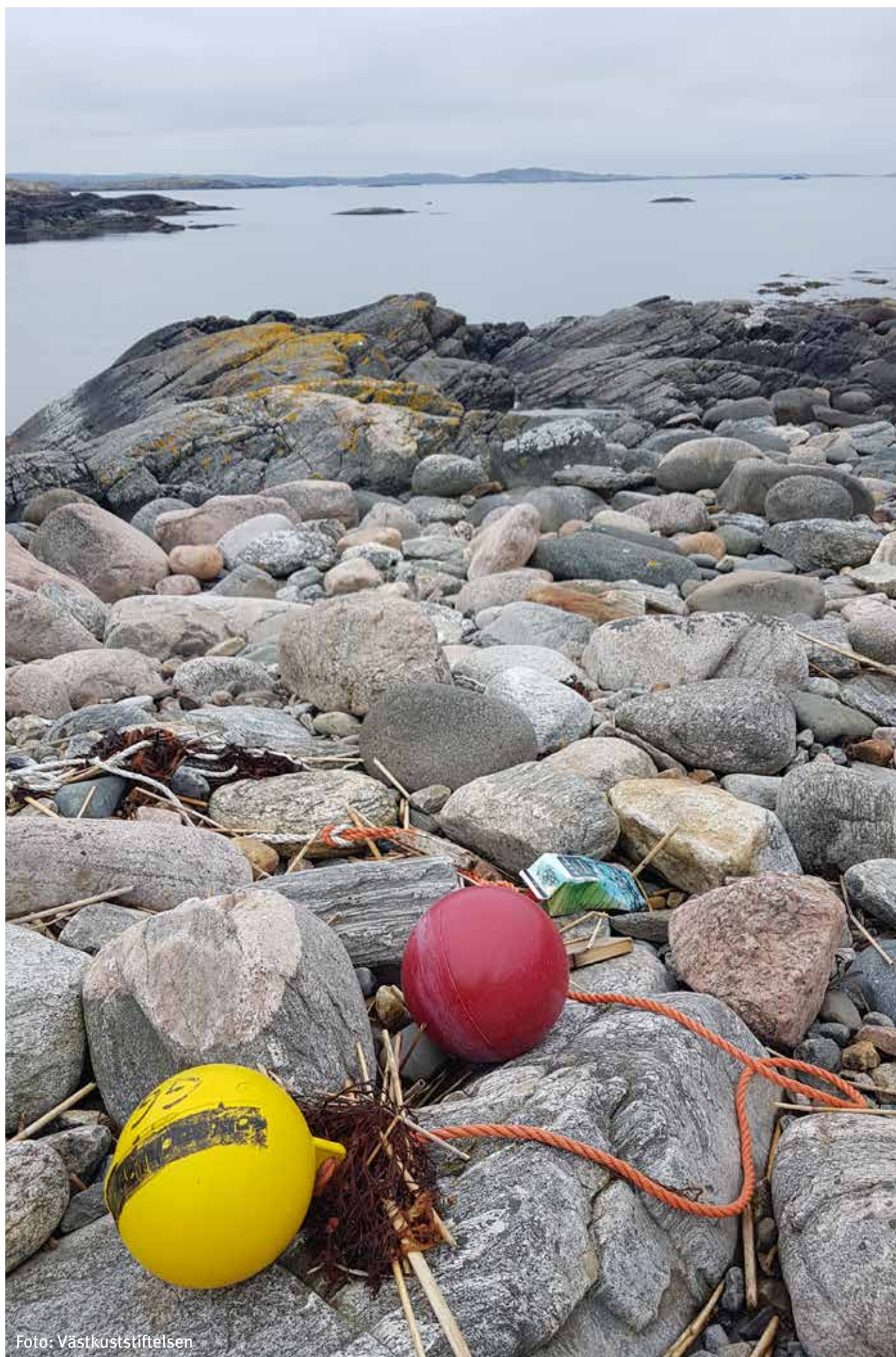

Foto: Väst kuststiftelsen

Sammanfattning

Vinterstädning 2019-2020 var ett projekt för att få fram ökad kunskap för stöd till uppstädning av plast som läckt ut i naturen och för att förhindra fragmentering av större skräp till mikroplast.

Västkuststiftelsen är projektledare för strandstädningen längs Bohuskusten samt i Göteborg och Kungsbacka. Våra upphandlade entreprenörer städar framförallt under sommarhalvåret tillsammans med kommunernas städlag och frivilliga strandstädare. Att fortsätta städa även under vinterhalvåret har tidigare testats under en säsong. Nu har detta ånyo prövats för att få en fördjupad kunskap om hur marint skräp mest effektivt kan städas upp under vintern. Kunskaper om metod, utrustning och teknik har tagits fram av professionella strandstädare och delas med kommunerna, allmänheten och ideella strandstädare genom kommunikation på hemsida, sociala medier och presentationer. Resultatet gav svar på vilken utrustning som behövs för städning under vintern och i vilket väder städning är möjligt.

Fördelen med att städa under vinterhalvåret är att vegetationen går ner och inte täcker skräpet som under sommaren. Nyanlänt skräp är mycket lättare att samla ihop innan det hunnit packas ner bland stenar, i tångvallar och lera. Städning innan skräpet sedimenterats ner i vegetation och annan biomassa är med andra ord mer tidseffektivt. Kontinuerlig städning under vintern gör att skräpet snabbare

tas bort efter att det sköljts iland. Således förkortas tiden som skräpet ligger på stränderna där det utgör hot för marina djur och fåglar. Om skräpet får ligga kvar på stränderna bryts det efterhand ner till mindre bitar som slutligen blir mikroplast. Att plocka upp skräpet kontinuerligt motverkar alltså bildning av mikroplast. Vidare finns det många områden där fågel- och sälskyddsbestämmelser omöjliggör städning under sommarhalvåret och där det särskilt i fågelskyddsområden behöver vara rent innan vårens häckningssäsong börjar.

Tesen om de ovan nämnda fördelarna med att städa under vintern testades under projektet. Vi fick bättre kunskaper om hur städning under strängare väderleksförhållanden kan genomföras, framförallt med hänsyn till säkerheten. De kunskaperna kommer att möjliggöra mer kontinuerlig städning även i framtiden och som i sin tur leder till ett mer effektivt arbete året runt och därmed till en renare kust – om finansiering för insatserna kommer att finnas.

- Projektets resultat kommer att bli fritt tillgängliga för alla via vår hemsida
- Projektet genererade inte några intäkter från försäljning
- Projektet innebar utökad verksamhet för att möta utmaningar med plast inom Västkuststiftelsen genom städning av upphandlade entreprenörer i utsatta områden längs kusten mellan Strömstad och Kungsbacka.

Summary

The winter beach cleaning project 2019-2020 was an opportunity to provide us with knowledge for year-round cleaning from plastics that have leaked into nature and thus helped to reduce the fragmentation of larger debris into microplastics.

Västkuststiftelsen manage the beach cleaning along the Bohus coast including Gothenburg and Kungsbacka. Our contractors mainly clean during the summer, together with the municipal cleaning teams and voluntary beach cleaners. To continue cleaning even during the winter months has previously been tested during one season. Now this has been conducted again to deepen the knowledge of how marine debris can be most effectively collected during the winter. Lessons on method, equipment and technology were developed by professional beach cleaners and are shared with municipalities, the public and voluntary beach cleaning organisations through communication on our website and social media. Expected results were answers to what equipment is needed for cleaning during the winter and in what weather cleaning is possible.

The advantage of cleaning during winter season is that the vegetation goes down and does not cover the debris as is the case during summer. Debris that has been washed ashore recently is much easier to collect before it has been packed down among rocks, seaweed and clay. In other words, cleaning before debris settles down into vegetation and other biomass is more time efficient. Conti-

nuous cleaning during winter also allows the debris to be removed more quickly after it has landed on the beach. Thus the time the debris lies on the beach where it poses a threat to marine animals, is shortened. Furthermore, if the debris is left on the beach, it breaks down into smaller fragments that eventually become microplastics. Continuous picking of debris thus counteracts the formation of microplastics. Furthermore, there are many areas where bird and seal protection regulations make it impossible to clean during the summer months. Especially in bird protection areas it is important to clean before their nesting and breeding begins in spring.

The theses on the mentioned benefits of continuous cleaning during winter were tested during the project. We gained better knowledge of how cleaning can be carried out under more severe weather conditions, especially with regard to safety. This knowledge will enable more continuous cleaning in the future, which in turn will lead to more efficient work all year round and thus to a cleaner coast - if funding for the efforts is available.

- The results of the project will be available to everyone via our website
- The project did not generate any sales revenue
- The project involved activities to meet challenges with plastics that litter the coast through beach cleaning by contractors in vulnerable areas along the coast between Strömstad and Kungsbacka

Motivering

Foto: Jens Marklund

Projektet vinterstädning på Västkusten bidrog till en mer hållbar användning av plastprodukter genom att öka medvetenheten om de skador som orsakas av plast i naturen. Projektet uppmuntrade frivilliga att hjälpa till med städningen, bland annat genom att markera insatser på strandstädarkartan. Engagemanget påverkade allmänheten att minska sin användning av plastprodukter. Projektet bidrog således till Generationsmålet genom en ökad medvetenhet om de värden som ska skyddas och den omställning som behöver ske i samhället.

Projektet bidrog till en gynnsam klimatpåverkan genom att minska det marina skräpet på stränderna och därmed till en giftfriare marin miljö. En renare kust bidrar också till ett hav i balans samt till ett rikt växt- och djurliv genom att begränsa det hot som plastskräp på stränderna utgör för det marina livet. Dessutom leder det till en levande kust och skärgård när besökare inte avskräcks på grund av nedskräpade stränder.

Resultatet av projektet med vinterstädning gav djupare kunskaper för att, i framtiden året om, kunna städa upp marint skräp som sköljts iland

på kusten. Bättre kunskaper om hur städning i vinterväder kan genomföras på ett säkert sätt ur arbetsmiljösynpunkt möjliggör mer kontinuerliga anställningar av personal för strandstädning. Vi kommunicerade vårt arbete till allmänheten genom bland annat sociala medier och uppmärksammade arbetet löpande. Vi kommer fortsätta att samordna strandstädning i projektområdet efter att ha avslutat projektet vinterstädning. Vårt mål är att hålla kusten ren och det uppnås genom att städa så kontinuerligt som möjlig med alla deltagande aktörer, beroende på de perioder som vi får bidrag till. Tyvärr förväntas inte skräpet att sluta skölja in på Västkustens stränder inom överskådlig framtid, så vår insats kommer att behövas i många år framöver.

Projektet vinterstädning var en komplettering till vår vanliga verksamhet, som i år emellertid har fått en starkt förkortad bidragsperiod. Med särskilt fokus på vinterstädning kunde vi fördjupa kunskaperna om kontinuerlig strandstädning under alla årstider. Önskemålet är att få till stånd en flerårig statlig finansiering av strandstädningen för att kunna genomföra en väl planerad och långsiktig verksamhet.

Alla kompetenser som behövdes för att genomföra projektet fanns redan etablerade i vår ordinarie verksamhet. Nätverk av kontakter, samarbete, kännedom om kusten, öarna och farvattnen, kartverk-

tyget Strandstädarkartan och intern koordination var samtliga väl inarbetade och kom till nytta för vinterstädningen. Allmän utrustning för strandstädning fanns inom projektet.

Extra utrustning för städning i hårdare förhållanden köptes in inom projektet, i mån av behov hos de olika entreprenörerna. De köpta skyddskläder är följande:

Flytoverall, kängor med dubbar, marina VHF-apparater, vinterhandskar och extra säkerhetsutrustning för båtarna, såsom räddningsfilt och handvärmare. Det bedömes i början av projektet att kostnad och tidsåtgång för att hyra in mer sjösäkra båtar var alltför höga varför det slopades. I efterhand har merparten av entreprenörerna betonat vikten av att strandstäda med en båt med hytt och värme i under vintern. Så en erfarenhet från projektet är att det behövs en båt med hytt för att kunna vinterstäda under säkra arbetsmiljöförhållanden.

En betydande risk som begränsade möjligheten att genomföra projektet var vädret. Vintern har varit ovanligt mild, vilket ledde till att det gick bra att fullfölja projektet. Det kom ingen snö, det har inte heller varit någon tjäle i marken, och endast några enstaka dagar med frost. Det blåste dock relativt mycket i år, så vinden begränsade antal möjliga städdagar. Entreprenörerna bedömde själva inför varje arbetsdag om vädret var lämpligt.

Mål

Uppnådda mål

- Städat för en renare kust genom kontinuerlig städning
- Testat att fortsätta strandstäda under vinterhalvåret
- Uppmärksammat allmänheten om insatsen genom kommunikation på hemsida, sociala medier och presentationer
- Delat kunskaperna med partners i vår ordinarie verksamhet, bland annat kommunerna
 - Projektets resultat har delats med kommunernas städlag för att uppmuntra kommunerna till kontinuerlig städning
- Nio fågelskyddsområden blev städade innan vårens häckningsperiod
- Uppmuntrat frivilliga att engagera sig i strandstädning även under vintern och markera insatser på strandstädarkartan
 - 83 insatser markerade på strandstädarkartan, varav 81 av entreprenörerna

Fråga/ entreprenör	TE	IS	OC	IH
Hur många städdagar tillåter väderet?	Många, om inte storm	Många, om inte för blåsigt eller regn = halt	Färre än sommartid pga sjö och hård vind	Var 3e dag lämplig väder, varav var 4e dag helgdag (ledig)
I vilket väder avråds från att strandstäda?	Över 20 m/s vind, kraftig sjö eller kyla	Över 10 m/s, för höga vågor	Hård vind, mycket sjögång	Starka vindar, frost, snötäcke
Finns det problem med arbetsmiljö säkerheten?	Nej, inte med flyt-overall och VHF med nödanrop	Det kan vara svårt att hålla värmen i kroppen	Farligare att ramla i vattnet vid kyla, längre tills hjälp kommer ifall att	Det kan vara halt, speciellt vid blötsnö
Vilken specifik utrustning behövs?	Båt med hytt och värme	Båt med hytt, tät stövlar med grepp, varma tätta handskar, överlevnadsdräkt	Överlevnadsdräkt, vattentäta telefonskal, VHF, handskar, skor	Många lager kläder, VHF, byte av handskar & kläder, vindpåse, överlevnadsdräkt
Hur effektiv är städning vid snötäcke?	Ineffektiv	Ineffektiv, ser inte skräpet	Ser inte skräpet, blött = tyngre, fastnar i is och går sönder	Ineffektiv, men buskröjning och eldning funkar
Annan metodik för att jobba vintertid?	Städa på fastlandet om för hårt väder	Mer försiktighet, trygga ställen att lägga till	Städa på fastlandet om för hårt väder, försiktigare	Mer försiktig, speciellt för att inte ramla i vattnet

Kommentarer om projektet

Foto: Jens Marklund

TE: Avsaknaden av växtlighet förenklat städningen. Fågelliv störs inte med vinterstädning. Röjningsåtgärder är lättare att utföra på vintern.

OC: Åtkomligheten är bättre på vintern då skräpet inte är dolt av växter och skräpet är inte heller fast i växter. Man rör sig dock långsammare i tjocka kläder, det motverkar effektiviteten.

IH: Det är lättare att se och komma åt gammalt skräp, när det inte är någon grönska och sticker sig inte lika mycket av törn och taggar. Öarna städas inför fåglarnas häckningssäsong, även för de öar som ligger utanför fågelskyddsområdena. Bra med jobb för aktörer att finna försörjning året om, och

bra tillfälle för fördelning utifrån en stad – landsbygdsperspektiv. Mycket skräp kommer in med vinterstormarna och det är bra att plocka upp det så fort som möjlighet (skada, fragmentering). De är förhållandevis mycket ostliga vindar vintertid, vilket gör att man enklare kommer åt västsidorna på öarna, som är de mest utsatta. På vintern är det färre som stör sig på sophögarna som alstras på land.

MW: Att ha båt med hytt är viktigt för säkerheten. Inomskärs går det även att städa i hård vind, men det är inte lämpligt vid snö. Mindre trafik på sjön underlättar arbetet vintertid. Det kan vara halt på klipporna året om, så det måste man alltid ha i åtanke och vidta försiktighet.

Genomförande

Foto: Jens Marklund

I oktober påbörjades projektet med att fastställa hur mycket skräp som finns kvar och i vilka områden, samt planering för entreprenörernas kommande arbete. Vi gick igenom vilken extra utrustning som behövdes och entreprenörerna fick själva köpa in det. Städning genomfördes dagar med för uppdraget gynnsamt väder. I fågelskyddsområden, som har varit fokusområden, genomfördes städning under december till februari.

Kunskaperna som arbetet under vintermånaderna genererade sammanställdes i den här rapporten. Kommunikationen till allmänheten har skett löpande genom sociala medier och vårt nyhets-

brev. Den riktade informationsöverföringen av resultatet till kommunerna gjordes på ett möte med alla berörda parter i mitten av mars, på en så kallad samverkansdag, och via mejl till samtliga etablerade kontaktpersoner. Vi kommer att göra vinterstädning till ett återkommande tema igen till hösten.

Det praktiska arbetet med vinterstädning utfördes av våra sedan tidigare upphandlade entreprenörer. Projektledning med planering, koordination, sammanställning av resultatet, redovisning samt kommunikation gjordes av Västkuststiftelsen strandstädning.

Kostnader och finansiering

Konsultkostnader

Det praktiska arbetet med strandstädning på kusten genomfördes av entreprenörer som sedan tidigare är upphandlade för just uppdraget att strandstäda. De har god lokalkännedom och är väl införstådda med uppdraget. Arbetsmomenten som ingick är följande:

- Rekognoscering av platser i behov av städning
- Bedömning av vädret
- Förberedelser och packning av utrustning
- Transport med båt ut till områden som skall städas och förtöjning
- Insamling av i marint skräp, i första hand plast, i säckar
- Lastning av säckar samt övrigt skräp i båten
- Återresa med båt till hemmahamn och avlastning
- Kontakt med kommunen för hämtning av skräpet
- Inrapportering till strandstädarkartan

Investeringskostnader och restvärde

För att städa vintertid behövdes extra utrustning: Överlevnadsoveraller, vinterkängor, regnställ och vinterhandskar. Detta är personlig utrustning som entreprenörerna köpte in själva och i sin tur fakturerade Västkoststiftelsen. På så sätt säkerställdes att alla strandstädare/entreprenörer fått rätt storlek på utrustningen och att de kunde välja det som var

mest ändamålsenligt för vinterarbetet. Med hänsyn till väderleksförhållandena vintertid behövdes dessutom särskild utrustning för att kunna trygga säkerheten, såsom VHF-radio. Under arbetet med strandstädning vintertid utsätts kläder och utrustning för stora påfrestningar och slitage. Då skyddskläder måste vara i mycket gott skick för att fylla sin funktion bedömde vi därför att utrustningen inte har något restvärde vid projektets slut.

Beskrivning av övriga kostnader

Övriga kostnader för bland annat administration och kommunikation löstes genom annan finansiering. Det ansökta projektet i sin helhet eller i delar var inte lika med ansökan till annan myndighet, annan statlig/kommunal finansiär eller EU.

Ekonomisk redovisning

Den ekonomiska redovisningen finns i separat Excel-tabell med utdrag ur huvudboken. Vi har arbetat upp 94,5% av de budgeterade kostnader för städningen, och 69% av de budgeterade kostnader för utrustningen. Vi avvek betydande från budgeten för utrustningen på grund av att ingen båt med hytt inhyrdes så som budgeterat. Detta för att vi uppskattade att det skulle bli för resurskrävande. I efterhand har vi dragit slutsatsen att det ändå hade varit inom projektets resurser. Därmed uppkom avvikelser mellan planerade och faktiska kostnader för utrustningen.

Rapporter från de olika entreprenörerna

Foto: Tomas och Emil, Pelagiska

Utvärdering vinterstädning Tomas Eriksson

Hur många städdagar tillåter vädret?

I år så är det stormarna som stoppat ibland. Det har varit väldigt blåsigt denna vinter. Detta kan avhjälpas genom att man har platser att städa på som inte kräver båt. Vi har använt Valö som lokal för städning som inte kräver båt.

Vid vilken vädersituation avråds från att strandstäda?

När det har stormat med vindar över 20m/s har vi valt att inte åka ut med båten. Vid lägre vindstyrkor men kraftig sjö eller kyla så har vi också tvingats ställa in arbete som innebär båtfärd. Vid städning på fastlandet kan städning ske i ännu större utsträckning. Det är därför väldigt bra om man kan komplettera genom att städa på fastlandet.

Finns det problem med arbetsmiljö-säkerheten?

Vi har inför vinterstädningen utrustats med flytoverall och VHF med nödanrop. Jag anser att arbetsmiljö-säkerheten ökats avsevärt genom detta.

Man måste vara medveten om att det är en mycket riskabel arbetsmiljö att vara till havs vintertid och för vår del har det inneburit att vi inte velat ta in underentreprenörer eller ta med frivilliga då säkerhetsläget är skarpare.

Vilken specifik utrustning behövs?

Flytoverall och teknisk utrustning med nödrops-möjlighet är ett minimum när det gäller utrustning. Den båt vi använt för strandstädningen är precis på den undre gränsen för vad som fungerar när vädret försvårar förhållanden. Att ha en större och säkrare båt med hytt och värme skulle förenkla och kännas tryggare.

Hur effektiv är städning vid snötäcke?

(Kunde inte testas i år då inget snötäcke)
Behövs det annan metodik för att jobba på hala klippor vintertid? Ingenting vi tänkt på. Viktigt att poängtera att avsaknaden av växtlighet förenklat städningen på många platser. Att fågelliv inte störs med vinterstädning. Att röjningsåtgärder av växtlighet som döljer plast är lättare att utföra på vintern.

Foto: Ingela Sörqvist

Utvärdering vinterstädning Ingela Sörqvist

Hur många städdagar tillåter vädret?

Inte riktigt lika många som på sommaren. Jag har upplevt att vintern varit blåsigt och med mycket nederbörd (regn). Vi avstår att städa när det regnar pga skaderisker. Det blir ofta halt på berg och stenar, i tångvallar och på ilandflutet trä. Skräpet blir också onödigt tungt av vätan samt att det blir svårt att hålla värmen själv.

Vid vilken vädersituation avråds från att strandstäda?

Vi städar aldrig när det är mer än 10 m/s i medelvind där vi ska vara. Ibland går det att hitta skyddade vikar som går att städa vid mycket vind. Hänsyn måste också tas till den sträcka man ska ta sig med båt så inte våghöjd mm gör båtresan osäker. Vi avstår också att städa om det regnar under större delen av dagen. (Se svar första punkten.)

Finns det problem med arbetsmiljö-säkerheten?

Mycket går att lösa med rätt utrustning. Stövlar/skor med bra grepp tycker jag är jätteviktigt. Hand-

skar som inte blir blöta, alternativt ha med flera handskar för att kunna byta under dagen. (Jag vill helst att man använder skinnhandskar så står bättre emot stick än handskar i plast) Varm overall är bra.

Vilken specifik utrustning behövs?

Kängorna vi köpte hade väldigt bra grepp så ingen av oss valde att sätta dubbar i sulorna. (Hade det varit mer is på berg och stenar hade vi nog satt dit dubbarna.) Hade vi haft en hyttbåt (lämplig att ha i strandstädningen) som vi kunde gå in och värma oss i tror jag att vi hade valt att städa något fler dagar. Ibland ställer vi in för att vi är rädda att vi kommer att frysa och man kan inte klä på sig hur mycket som helst.

Hur effektiv är städning vid snötäcke?

Jag har provat att städa tidigare år när det varit snötäcke, (för att försöka hinna med fågelskydd för Kosterhavet), det är väldigt ineffektivt. Man "hitar" inte allt skräp. Petflaskor och större skräp går bra att plocka om det inte är fastfruset. Behövs det annan metodik för att jobba på hala klippor vintertid? Bara att uppmana till ytterligare försiktighet. Välja trygga ställen att lägga till med båten.

Utvärdering vinterstädning Annika Thomson

Våra städningar har fokuserats på fågelreservat i Kungsbackafjorden med omnejd. Detta område är lite mer skyddat än västsidan av Onsalahalvön och norra Kungsbacka.

Valet gjordes för att ha bra förutsättningar för att klara sämre väder och hårda västliga vindar. Dessa områden är mer skyddade från vind och har likaså inte lika mycket skräp. Skräpet som kommer in här förefaller vara mestadels från land, från närliggande vägar och åar som flyter ut till fjorden.

Hur många städdagar tillåter vädret?

Då vi också har städat från land, så nästan lika många som under sommaren. Med båt färre pga sjö och hård vind.

Vid vilken vädersituation avråds från att strandstäda?

Den här vintern var mild, så de främsta problemen var hård vind och höga vattenstånd. Skepparen bedömer alltid säkerheten och området som ska städas, i relation till hur erfarna städarna är. Vi valde till exempel att vända en gång för skepparen ansåg det för farligt att gå i land för våra volontärer och anställda.

Finns det problem med arbetsmiljö-säkerheten?

Vi arbetar med havet och kusterna. Om man blir blöt är det farligare i kyla än på sommaren. Det finns mindre människor på havet vid denna tid så det kan vara längre tid till hjälp. Bra utrustning är avgörande och att vi fick möjlighet att förstärka med räddningsdräkter och bra handskar och dobbar har underlättat mycket.

Vilken specifik utrustning behövs?

Det känns bra att ha överlevnadsdräkter ombord, skulle någon ramla i vattnet kan vi få av blöta kläder och se till att personen kan få värme och

skydd på vägen in till land. Bra kommunikationsutrustning är viktig även på sommaren, men skadar någon sig på vintern blir skada och nedkylning fort ett allvarligt problem om man inte får snabb vård. Vattentäta telefonskal och VHF radios är därför extra viktiga. Rejåla vattentäta skor med bra halskydd är ett måste. Vattentäta och varma handskar är också ett måste.

Hur effektiv är städning vid snötäcke?

Idag den 25 feb fick vi äntligen städat med snötäcke. Det är ju svårare att se skräpet när de är dolt av snö men man kan se avvikande former av skräp. Det är ju också lite tyngre då allt är blött. Ej så effektiv städning. Plasten fastnar i is och går lätt sönder och bryts upp mer, vilket försvårar och gör städningen långsammare och mindre effektiv. Åtkomligheten är bättre då skräpet är inte dolt av växter och skräpet är inte heller fast i växter.

Behövs det annan metodik för att jobba på hala klippor vintertid?

Allt går lite långsammare på vintern. Man får ta det försiktigare för att inte ramla och slå sig eller falla i vattnet. Ett annat skäl att det går lite långsammare är alla kläder man har på sig. Det går inte att röra sig lika fort som på sommaren i tre lager kläder.

Foto: Ingela Holgersson, Skärgårdsidyllen

Utvärdering vinterstädning Ingela Holgersson

Vilka insatser har genomförts?

Vinterstädning vid olika väderförhållanden; frostfritt, tjäle och snö, dock ej liggande snötäcke.

Vilka resultat har uppnåtts?

Ett av de absolut största och viktigaste resultaten av vinterstädningen är att öarna är strandstädade innan fåglarna börjar häcka. Detta gäller även för de öar som ligger utanför fågelskyddsområdena. Vi har främst fokuserat på städning av öar med rikt fågelliv. Det har varit lättare att se och komma åt gammalt skräp, när det inte är någon grönska. Man har många fler lager av kläder på vintern, så man sticker sig inte lika mycket av törn och taggar, vilket är härligt ur ett arbetsmiljö- och säkerhetsperspektiv. Mycket skräp kommer in med

vinterstormarna och det är bra att plocka upp det så fort som möjlighet, så att det inte kommer naturen till skada. De är förhållandevis mycket ostliga vindar vintertid, vilket gör att man enklare kommer åt västsidorna på öarna, som är de mest utsatta. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, så finns det massor av jobb sommartid längs kusten, men mycket mindre på vintern. Genom att erbjuda vinterstädning finns det jobb för aktörer att finna försörjning året om. Det blir ett bra tillfälle för fördelning utifrån ett stad – landsbygdsperspektiv. På vintern är det färre som störs sig. Sommartid är det en del som störs sig på sophögarna som alstras på land (och även på öarna) innan de hämtas upp för vidare hantering. Sophögar som skall hämtas upp på öarna under sommaren har vi även sett alstrar vanliga hushållssopor från människor som

vistas i skärgården. På vintern händer i stort sett inget av ovan. Vi upplever att vi har haft en ovanligt mild vinter i år. Det hade därför varit intressant att göra en studie över tid, exempelvis 5 år, för att se om fynden av denna studie håller sig över tid.

Hur många städdagar tillåter vädret?

Temperaturmässigt har det endast varit ett fåtal dagar med minusgrader i perioden 3 december 2019 (då vi fick klartecken på att börja städa) till 28 februari som var sista dagen för att städa, vilket resulterat i att man i stort sett inte behövt ta hänsyn till att det är någon tjäle i marken. När det kommer till vind och hur många städdagar som tillåts av vädrets så uppskattar vi följande; December ca 15 möjliga städdagar, varav 4 dagar inträffade på helg och tre dagar var på de röda helgdagarna vid jul. Januari ca 5 möjliga städdagar, varav 2 dagar inträffade på helg. Februari ca 10 möjliga städdagar, varav 1 dag inträffade på helg. Vår uppskattning är att vädret har tillåtit ca 30 städdagar under denna 3 månaders period, varav 7 dagar har varit helg eller röd dag = var 3:e dag lämplig väder, varav var 4:e dag helg.

Vid vilken vädersituation avråds från att strandstäda?

Vid mycket starka vindar avråds strandstädning. Vid snötäcke och speciellt när det kommer till blötsnö avråds strandstädning. Det är dessutom svårt att se skräpet när snön täcker marken. När det är tjäle är det svårt att få upp tappar etc som fryser fast i marken, detsamma gäller platsaker som dels fryser fast, dels riskerar att gå sönder om man drar för mycket, då kylan gör platsen bräckligare. Det finns dock mycket löst skräp som gör att man kan städa med gott resultat, även vid frost och tjäle.

Finns det problem med arbetsmiljösäkerheten?

Om det är barmark och det börjar snöa och det blir ett lager av snö, särskilt blötsnö – _avbryt städning vid klippor och stenstränder. Det blir halt

och på gränsen till farligt. Med blötsnö blir det halare än om det börjar regna, i kombination med att man inte ser underlaget.

Vilken specifik utrustning behövs?

Många lager på lager när det gäller kläder, så att man klä på och av sig beroende av kroppsaktivitet och alstrad värme. Många par handskar, så att man kan byta när de blir blöta. Beroende av temperatur - stövlar eller vinterstövlar. Överlevnadsdräkt när man är på båten då havet är kallt och farligt om man skulle trilla i. Även bra att ta på sig under pauser. Ombyte & handduk i vattentät påse. Mycket vätska – _helst varm. Mat och extra energi. Första förband. Vindpåse. Mobil i vattentät påse. VHF, så att man kan kalla på hjälp om så behövs. Nödbloss.

Hur effektiv är städning vid snötäcke?

Vår erfarenhet är att det är helt oeffektivt med städning vid snötäcke. Arbete som skulle kunna utföras vid snötäcke är buskröjning och eldning, för att senare kunna komma åt skärp i buskage. Det har dock inte varit något snötäcke denna vinter, förutom under någon/några timmar, så detta har inte varit något problem.

Behövs det annan metodik för att jobba på hala klippor vintertid?

Man behöver vara mer försiktig när man går på sten och klippor. Heller gå fler gånger med mindre, vilket gör att det kan ta lite extra tid att strandstäda när det är hala klippor. Detta skall viktas mot de stora fördelarna med att man kommer åt gammalt skräp, att öarna är i gott skick inför fåglarnas häckningssäsong samt arbetsfördelningen över året när man vinterstädar. Det kan även vara lika halt med blöta klippor och stenar på sommaren. Skillnaden är att det är kallt i vattnet om man ramlar i, så därför behöver man vara extra försiktig för att undvika nedkylning och i förlängningen hypotermi.

Foto: Tomas och Emil, Pelagiska

Väst kuststiftelsen
NATURVÅRD ✻ FRILUFTSLIV

Seminariegatan 1 F · 413 13 Göteborg
Telefon 031 - 40 29 81
www.vastkuststiftelsen.se · post@vastkuststiftelsen.se